

Katedra za dečju i preventivnu stomatologiju
Stomatološkog odjela u Skoplju
šef Katedre un. pred. dr. Lj. Nečeva

Praktičan rad studenta u dečjoj i preventivnoj stomatologiji

LJ. NEČEVA

Stomatološki poziv je pun humanosti, brige o ljudima, njihovom bolu, estetskom izgledu, ali i veoma naporan. Opredeliti se za poziv zubnog lekara, znači prihvatiti teškoće i odgovornosti za vreme studija i posle njegovog završetka.

Svaka grana stomatologije ima svojih specifičnih teškoća, ali mislim da ih pedodontologija ima u izobilju. Zato, biti pedodontolog u stomatologiji zahteva posebnu spremnost i umešnost.

Poziv koji traži da se u toku nekoliko sati rada prime pacijenti različitog uzrasta, vaspitanja, stepena inteligencije i da se uvek spusti na njihov nivo, bude njihov prijatelj, drug i savetodavac — zahteva veliku veštinu. U isto vreme biti brz, hitar, zabavan, veseo i dobar praktičar — nije lako.

Sada je u Makedoniji organizacija zdravstvene stomatološke službe takva, da u šarenilu kadrova i vidova ambulanata preovlađuju zubne ambulante opšteg tipa, a školskih i predškolskih ima vrlo malo. Sa predstojećom integracijom i reorganizacijom zdravstvene službe, predviđa se sve više školskih i predškolskih ambulanata, sa novim mestima za stomatologe, tako da će se deo budućih stomatologa baviti radom u školskim i predškolskim ambulantama.

Zato i osposobljavanje studenata za praksu, organizacija i sprovođenje predviđenog nastavnog programa i plana zahteva kompletnu saradnju između nastavnika i studenata.

Polazeći od nastojanja da teoretska i praktična nastava bude što uspešnija, nastojali smo i da nastavni plan usaglasimo sa nastavnim planovima ostalih fakulteta u zemlji.

Teoretska nastava se odvija po unapred utvrđenom planu, koji se svakog semestra istakne na vidno mesto, kako bi student mogao unapred da se pripremi za narednu metodska jedinicu. Posle svakog održanog teoretskog časa

(zavisu od spremnosti studenata i obrađivanog materijala) sledi mala diskusija. Teoretska nastava je skoro uvek dopunjena kazuistikom, tabelama, modelima, dijapozitivima i sl, u čijoj su izradi učestvovali i studenti.

Redovno održavanje predispitnih vežbi i konzultacija spada u deo unapređenja nastave.

Veoma je pogodno da praktičnim vežbama u petoj godini prethodi semestar samo teoretske nastave. Na tim časovima student se upoznaje sa predstojećim teškoćama za vreme praktičnih vežbi i jednim delom nastavne materije. Pozitivno je da se izvođenje vežbi na pacijentima odvija u organizovanoj grupi, koja podleže disciplini, ali negativan postupak jednog deteta može da se odrazi na čitavu grupu, pogotovu onu sa malom decom.

Praktična nastava je dopuna teoretske te nastojimo da se student praktično osposobi kako bi posle završetka studija imao što manje teškoća u svom radu. Za to je izrađen plan po kome student izvodi praktičnu nastavu. Taj plan se realizuje u samoj nastavnoj bazi, ili na terenu. Deo toga plana je da se student upozna sa psihologijom deteta, da može da se snađe u ustima sa mešovitom denticijom, da postavi tačnu dijagnozu, da rano otkrije i sanira karijes, kako bi se sprečila obolenja pulpe, a nastala obolenja lečila.

Prvi susret malog pacijenta i njegovog lekara uvek je pun bojazni i straha. Mala usta, obilje pljuvačke, ograničeno strpljenje deteta, njegova minimalna ili nikakva saradnja — sve to predstavlja deo teškoća koje student treba da savlada.

Kako većina pacijenata dolazi sa velikim brojem karioznih zuba, nastojimo da studentu usadimo naviku da se dijagnostika obavlja savesno, da se pacijentu odstrane meke naslage i kamenac i po potrebi obavi rendgenografija.

Stanje u ustima notira se u poseban karton radi evidencije i daljnijeg planiranja terapije.

U toku vežbi student se, preko iscrpne anamneze uzete od pacijenta ili njegovog pratioca, upoznaje s njim, njegovim navikama, načinom ishrane, higijenom, stanjem usta i zuba i na licu mesta odabire način, kako da objasni i izvede potrebne intervencije.

Jedan deo pacijenata dolazi prvo pedodontologu te on otkrivanju anomalija vilica i zuba posvećuje posebnu pažnju, da bi preduzeo njihovu pravovremenu terapiju.

Pored uvežbavanja konzervacijske terapije i ekstrakcije zuba, studentu se poverava obrada frakturiranih zuba i izrada privremenih zaštitnih krunica.

Gubitak zuba za dete predstavlja višestruku nezgodu. Ono gubi deo organa za žvakanje, organa za govor (naročito kad se on formira) i narušenje kozmetičkog aspekta. Njihova nadoknada u estetskom i funkcionalnom smislu poverena je studentu.

Za vreme praktične nastave student stiče svoje znanje na pacijentu, ili odlazeći na teren radi upotpunjavanja svoga znanja. Tamo ima prilike da vidi koliki je broj zuba razorenih karijesom, komplikacije obolele pulpe, broj peridontita, ekstrakcija i ortodontskih anomalija.

Raspoloživom materijalnom bazom nastojimo da studentu obezbedimo maksimum praktičnog iskustva. Taj maksimum je umanjeno delimično zbog nedo-

voljnog broja nastavnog i pomoćnog nastavnog osoblja, delimično zbog nedostatka finansijskih sredstava.

Efekat praktičnih vežbi se smanjuje, kada student nema novih svrdala, turbo bušilicu, sisaljku za pljuvačku ili liliput glavu.

Za formiranje lika budućeg pedodontologa, pored stomatološke terapije, preventivnoj stomatologiji posvećuje se posebna pažnja. Nastojimo da student što više vidi, nauči i primeni sredstva za preventivu karijesa. Radi toga pojedine vežbe student obavlja van nastavne baze, učestvujući aktivno u profilaksi karijesa preko primene rastvora fluorovih soli i demonstriranjem oralne higijene. Student slikovito objašnjava vrstu i način ishrane, održava diskusije sa učenicima u vidu pitanja i odgovora o nastanku karioznog procesa, njegovih komplikacija i posledica za žvakalni aparat i organizam.

Tako se student priprema da posle završetka studija radi više na sprečavanju nego na lečenju karijesa i veliki deo radnog vremena posveti zubozdravstvenom prosvetivanju.

Smatram da jedan od zadataka budućih pedodontologa treba da bude veća aktivnost i koordinacija sa nastavnicima u školama. Nastavnik treba da bude učesnik tima i da aktivno učestvuje u zubozdravstvenom prosvetivanju. Osnovni pojmovi o uzrocima dentalnih obolenja i zubne higijene te poseta zubnoj ordinaciji radi njezinog upoznavanja treba da budu uključeni u nastavu biologije i svedeni na razumljiv nivo. Nastavnik treba da se sistematski brine i za preventivnu fluorizaciju određene grupe dece. Tako će đaci u toku opšteg obrazovanja steći ispravne pojmove o stomatologu i njegovoj ordinaciji.

Da bi se postigli što bolji rezultati i izvršio predviđeni nastavni plan, treba nastojati da se Fakultet savremenije opremi i da to omogući studentu da stečeno teoretsko znanje primeni lako, brzo i efikasno.

Zahvaljujući planskom radu i aktivnom učestvu studenata u nastavi, zadovoljni smo njihovim uspehom. Sve veći broj pacijenata, koji traže njihove usluge i odabiru »svoga lekara« dovoljna je garancija da će budućí stomatolozi pravilno primeniti teoretsko i praktično stečeno znanje.

S a d r ž a j

Priprema budućeg pedodontologa zahteva tesnu saradnju samih studenata i nastavnika. Izrađen nastavni plan i program u tri semestra omogućava studentu da se u prvom semestru upozna sa psihologijom deteta, etiologijom i patogenezom karijesa, obolenjima pulpe i parodonticija i njihovom terapijom. U druga dva semestra student primenjuje stečeno znanje u nastavnoj bazi ili na terenu.

Konsultacije posle svakog održanog teoretskog časa ili pred ispit spadaju u deo nastavnog programa.

Zadatak budućeg pedodontologa treba da bude i veća aktivnost u zubozdravstvenom prosvetivanju i koordinacija sa nastavnicima u školama. Osnovni pojmovi o uzrocima obolenja, zubne higijene i poseta zubnoj ordinaciji, treba da budu uključeni u nastavu biologije i svedeni na razumljiv nivo.

Deo teškoća pri izvođenju praktične nastave je nedovoljan broj pomoćnog nastavnog osoblja, velike grupe studenata i ograničena materijalna sredstva.

Savremeno opremljenom bazom i dovoljnim brojem pomoćnog nastavnog osoblja biće omogućeno studentu da lakše savlada predviđeno gradivo .

Summary

PRACTICAL WORK OF STUDENTS IN PEDODONTICS AND PREVENTIVE DENTISTRY

The training of prospective pedodontists requires close cooperation between students and teachers. The teaching plan and the programme set up for 3 semesters enables the student to get acquainted with child psychology in the first semester, with the etiology and pathogenesis of caries, with diseases of the pulp and the parodontium and with their therapy. In the following two semesters the student applies the acquired knowledge in the teaching institution or in the field.

Consultations after every lesson dealing with theoretical problems or shortly before an examination are part of the teaching programme.

The task of the prospective pedodontist should also be a more active participation in the dental health education and coordination with teachers in schools. The basic conceptions of the causes of diseased teeth, hygiene and regular visits to a dentist should be included in the teaching of biology and presented in a clear way on a reasonable level.

Part of the difficulties in practical teaching is an insufficient number of auxiliary teaching staff, large groups of students and restricted finances.

A modern institution fitted out with the latest achievements in the field of dentistry and a sufficient number of auxiliary teaching personnel will enable the students to master the required material much more easily.

Zusammenfassung

PRAKTISCHE ÜBUNGEN DER STUDENTEN IN DER KINDERZAHNHEILKUNDE UND IN DER PRÄVENTIVEN STOMATOLOGIE.

Die drei Semester dauernde Ausbildung in der Kinderzahnheilkunde sieht für den ersten Semester das Studium der Kinderpsychologie, der Ätiologie und Pathogenese der Karies, Erkrankungen der Pulpe und des Parodontiums und ihrer Therapie, vor. In den folgenden zwei Semestern wendet der Student das erworbene Wissen im Lehrgang oder am Terrain an. Ständige Konsultationen nach den Vorlesungen und vor den Prüfungen gehören zum Unterrichtsprogramm.

Zur Aufgabe des zukünftigen Pädodontologen gehört auch die Mitarbeit in der zahnärztlichen Aufklärung und die Zusammenarbeit mit den Schullehrern.

Die ungenügende Anzahl von Hilfslehrern, grosse Anzahl von Studenten und beschränkte materielle Mittel, machen grosse Schwierigkeiten in der Ausführung des praktischen Programms.